

Nr 182.

Av herr **Svensson** i Grönvik, om årligt understöd åt soldaten *Frans August Nihls änka*.

Av handlingar, vilka här bifogats, framgår, att soldaten vid Kalmar regementes 8 kompani nr 62 Frans August Nihl den 10 september 1912 genom olyckshändelse avlidit under militär tjänstgöring (färd för avhämmande av värnpliktige), utan att han kunnat anses själv hava varit vållande till olyckshändelsen.

Enligt då gällande lagstiftning hade såväl begravningshjälp som livränta bort utgå till hans efterlevande änka, om hon därom i rätt tid — inom två år efter dödsfallet — gjort framställning, något som hon emellertid av obekantskap med lagen försummat. Det enda, som änkan erhållit, har varit en gratifikation å 75 kronor genom beslut av Kungl. Maj:t. Hennes omständigheter äro dock, såsom ock av bifogade handlingar framgår, sådana, att hon väl är i behov av den hjälp, som livräntan skulle innebära. Då hon emellertid av formella skäl numera icke kan erhålla livräntan, torde riksdagen böra träda emellan och bevilja ett understöd motsvarande den summa med 400 kronor årligen.

Vid 1927 års riksdag tillät jag mig väcka en motion i samma syfte som nu, vilken dock av bankoutskottet avstyrktes och även i riksdagen föll. Utskottet ansåg nämligen outrett, på vad sätt dödsfallet skett och om överhuvud olyckshändelse förelegat. Då emellertid det visats vara utslutet, att döden förorsakats av vare sig annan eller uppsåtligt av den döde själv, kvarstår som möjlig förklaring allenast olycksfall, varpå även de styrkta omständigheterna vid den dödes anträffande tyda. Det har ifrågasatts, att den döde möjligen varit berusad och i följd därav råkat ut för olyckan, men dels motsäges detta påstående av vad som genom undersökningen framgått, dels torde, även om det samma skulle mot förmodan äga någon grund, denna omständighet icke enligt då gällande lag hava utgjort hinder för livräntas tilldelande till änkan. Ej heller synes det förhållandet, att militieombudsmannen haft saken under sin prövning, utan att änkan erhållit någon ersättning, kunna med fog åberopas emot ett bifall till motionen, då militieombudsmannen endast haft att övervaka, att befälet ingenting försummat utan fullgjort sina plikter, men icke att änkan behörigen själv iakttagit sin rätt.

Med stöd av det anförda hemställes,

att riksdagen ville anslå ett belopp av 400 kronor årligen att utgå såsom understöd åt framlidne soldaten

vid Kalmar regementes 8 kompani nr 62 Frans Aug
Nihls efterlevande änka Emelia Petersdotter Nihl,
länge hon lever ogift.

Stockholm den 20 januari 1928.

Hjalmar Svensson

i Grönvik.

Avskrift.

Uppslag i Förs.-bok 305.

Åldersbetyg.

1. Att Änkan Emilia Petersdotter Nihl, f. Hellgren, från Hensmåla Östregård,
2. är född den 2 februari år 1859 (femtio)
3. i S. Sandsjö församling i Kronobergs län, är svensk undersåte,
4. betygar Södra Sandsjö församling i Kronobergs län,
5. den 7 januari år 1928.

And. G. Petersson.

V. pastor.

Stämpel.

På begäran intygas härmed att änkan Emilia Nihl från lägenheten Karlsberg under Hensmåla Östregård av Södra Sandsjö socken är medellös och icke har annan inkomst, än den henne beviljade allmänna folkpensionen.

Dångebo den 31 december 1927.

J. Berglund.

Ordf. i S. Sandsjö kommunalstämma
och hos kommunalfullmäktige.

Att änkan Emilia Petersdotter Nihl från lägenheten Karlsberg under Hensmåla Östregård, född den 2 februari 1859, åtnjuter en årlig folkpension av 145 kronor 20 öre, intygas.

Dångebo den 7 januari 1928.

J. A. Cederblad.

Ordf. i S. Sandsjö pen. distrikt.

Avskrift.

Till riksdagens militieombudsman.

Med anledning av skrivelsen D. nr 26/1915, angående soldaten Frans August Nihls den 10 september 1912 genom olycksfall timade frånfälle, får jag, med remisshandlingens återställande, härmed äran översända av mig

från vederbörande kompanichef och landsfiskal infordrad utredning, varutöver jag ej har något att tillägga.

Eksjö den 2 mars 1925.

Sam Myhrman
Regementschef.

T. Rudberg.

Till chefen för Kungl. Kalmar regemente.

Med anledning av infordrat yttrande angående soldaten nr 62 Nihls död genom olycksfall år 1912 får jag härmed värdsamt anföra följande:

Soldaten nr 62 Frans August Nihl var född den 10 juni 1862, antogs till soldat den 2 april 1884 och avled genom olyckshändelse den 10 september 1912.

Nihl hade vid sin död tjänat i 28 5/12 år, fullgjort rekrytskola och förberedande underbefälsskola 1884—1885, korpralskola 1886, beväringssmöte 67 dagar 1894 samt 27 regementsmöten.

Angående olycksfallet har vid förfrågan hos en del indelta och f. d. indelta vid 8. kompaniet utrönts följande:

Soldaten Nihl var beordrad att den 10 september 1912 på morgonen vid Emmaboda station avhämta beväringssmanskap.

Nihl anlände till Emmaboda station på eftermiddagen den 9 september. Efter att på flera ställen sökt erhålla nattkvarter besökte Nihl sent på kvällen en handelsaffär i omedelbar närhet av stationen. Nihl lämnade ensam affären. I det rådande mörkret och obekant med lokala förhållanden tog Nihl miste om vägen och stupade i en ca 3 meter djup, i botten stensatt kanal. Vid kanalen fanns ej något stängsel. I kanalen fanns obetydligt med vatten.

På morgonen den 10 september hittades Nihl död i kanalen med ett krossår i huvudet, sannolikt uppkommet genom fallet i kanalen.

Polisutredning angående olycksfallet verkställdes av polismyndigheten i orten.

Angående olyckshändelsen finnas inga anteckningar i kompaniexpeditionen, endast en anmälan till regementschefen att Nihl icke inställt sig till 1912 års regementsmöte samt en anteckning i stamrullan: »Död den 10/9 1912».

Remisshandlingarna bifogas jämte indeltas uppgifter angående Nihls död. Eksjö den 13 februari 1925.

Karl Gyllenkrok
Kompanichef.

Till kaptenen m. m. herr Karl Gyllenkrok, Eksjö.

Till svar å gårdagens skrivelse i sak nr 62 Nihl, kan jag tyvärr ej lämna någon upplysning, annat efter rykten. Jag hade det året av kaptenen blivit beviljad rätt, att inställa mig å Hultsfred och slippa inställelse vid samling i Emmaboda, därför reste jag över Växjö. Landsfiskalen i Vissefråda gjorde vederbörlig utredning i den händelsen. Rykten förmälde, att Nihl var i en handelsbod sent på kvällen och där diskuterade med vissa druckna beväringar, som lär lämnat lokalen samtidigt som Nihl, och detta gjorde, att man trodde, att det hade kunnat blivit ett nappatag med denna ledsamma påföljd, men detta är och var endast förmodanden. Sannolikt ren olyckshändelse. Nihls sällskap vore nog soldaterna som då bodde i S. Sand-

sjö och Älmeboda. Om kaptenen önskar vill jag inhämta de upplysningar jag kan få, ifall detta begäres.

Tingsryd den 5 februari 1925.

Vördsammast
K. A. Lunder.

Växjö den 5 febr. 1925.

Till chefen för Konga kompani.

Till svar å i dag av mig mottagen skrivelse får jag meddela att år 1912, det år Nihl omkom genom olyckshändelse i Emmaboda, voro vi båda kommanderade att hämta II och III klass beväringsskänkar. Jag i Nybro och Nihl i Emmaboda. Vilka Nihl hade till hämtningsskänkarer mins jag ej, men det står antecknat i den gamla kommandörullan å expeditionen. Jag hade v. korpralerna Sundkvist och Weis på Konga kompani och det var flera från komp. i Emmaboda, men vilka, kommer jag ej ihåg nu. Om händelsen vet jag att ofta men före samlingen träffades Nihl, jag samt furir Dacke på Vedbo kompani (det var någon mer men vem kan jag ej minnas nu) i Växjö på station då jag löste truppbiljetten till Nybro. Om Nihl kommit till Växjö med 10 f. m.-tåget eller kl. 5.45 e. m. kan jag ej säga bestämt nu, men om jag mins rätt var han kommen med 5.45 e. m., men *han var fullt nykter både då och när vi skildes åt i Emmaboda*. Han steg nämligen av tåget där för att gå till av Kb. i länet beställda logiet. Det är det sista jag talte vid honom. Under resan satt vi och pratade om varjehanda »ditt och datt». När vi kommit till Lessebo eller ett stycke från Emmaboda kommer jag i håg att Nihl sade, det är bäst att äta lite innan vi kommer till logiet, då började Nihl, Dacke och den eller de som vore i sällskapet långväga att taga fram sina kappsäckar och äta, då tog han nog kända en sup, men det mins jag ej för han söp ej något vidare någon gång, men vi tog av Dackes sprit någon sup, men jag kan ej säga om Nihl tog eller ej. Vid Emmaboda stodo vi i fönstret och togo avsked av honom, då stod han på perrongen. Tåget stannade bara helt kort men det var mycket mörkt om kvällen det minns jag. Han hittades dagen efter i ett nyöppnat dike eller ledning strax invid stationshuset, talade kamraterna om, det hade ej varit något stängsel eller skydd, sade de. När vi reste hem var jag och såg stället, men då var det uppsatt stängsel omkring. Det sades då att när han kommit från stationen, som var upplyst av lampor och kommit bakom i mörkret hade han gått fel och gått i det där diket. Mer kan jag i hast ej minnas då det är 12 1/2 år sedan. *Nihl var en nykter och ordentlig soldat*. Har mottaget regementsorder men kommer att försöka att göra den. Det om jag står kvar.

Vänligen
Adolf Dahl.

Olycksfallet skedde kvällen före samlingen till regementsmötet. Han var kommanderad dit kvällen före för att hämta tidigt på morgonen för att avgå med första tåg till Hultsfred.

Till chefen för 8. kompaniet I. 21, Eksjö.

Härmed får jag vördsamt meddela att jag var befriad från 1912 års regementsmöte och har därför ej nämnvärd kännedom om olyckan då Nihl

blev död. År 1913 var jag vid inskrivningsförrättningarna i Emmaboda och sammanträffade där med f. d. soldaten Hall som är bosatt i Emmaboda. Jag frågade då Hall om han visste hur olyckan hade tillgått. Hall trodde att Nihl stigit av på baksidan av tåget och gått tvärs över bangården till Nickters handelsaffär där han var inne strax före olyckan på kvällen den 9 september 1912. Då Nihl kom ut från handelsboden hade han nog taget fel om vägen och viket av åt höger och gått rakt på kanalen som ligger 25 eller 30 steg från affären. Jag var och besåg olycksplatsen. Det är en 3 meters djup kanal med vida slänter och nere vid botten av kanalen är det $\frac{1}{2}$ meters stenmur på vardera sidan.

Olyckan inträffade på kvällen, dagen före inrykningsdagen, sedan mörkret inträtt. Om soldaterna var beordrade att samla i Emmaboda kvällen före inrykningsdagen känner jag icke till. Den som kan lämna bäst upplysning i saken är Hall. Han är bosatt i Emmaboda och tjänat soldat på Konga kompani. Hans adress är Bymästare W. Hall Emmaboda.

Även får jag omtala, att jag frågade Hall vilka som var i hans (Nihls) resällskap från Wexiö till Emmaboda. Hall hade då hört någon säga att Dacke och Nihl var tillsammans på resan. Dacke tjänade då på Wedbo komp. men har nu avsked. Var Dacke nu är bosatt kan jag inte upplysa. Huruvida Nihl var nykter vid olyckan kan jag inte säga eller har någon vetskap om.

Detta är den upplysning jag i denna sak kan giva.

Högaktningsfullt

Idemåla pr Hensmåla den $\frac{6}{2}$ 1925.

J. F. Ehn
Sjukv.-furir.

Till chefen för 8. kompaniet, Eksjö.

På förfrågning angående Nihls timade död 1912 är mig veterligt alldeles obekant, min truppbiljet gälde samma år från Skruv Karlskrona till Emmaboda, jag kom till Emmaboda kl. 7.15, men tåget från Wexiö inkom efter kl. 9 samma kväll. Vi saknade Nihl om morgonen vid uppställningen men kunde intet göra. Först vid Berga station kom en officer och sade att Nihl var död med ett krossår i huvudet, hvilket jag trodde att han har blivit mördad men så var ej förhållandet. Angående något slaganfall har ej förekommit under hans tjänstetid. Angående nykterhet så får jag vitsorda. Jag har arbetat i lag med Nihl i fyra år på Konga sulffabrik men ej funnit honom öfverlastad av starka drycker, ej heller i hans tjänstgöring. Intygas på heder och samvete.

Flishult den 7 februari 1925.

Elof Rydberg
Gratialist.

Till Chefen för 8. kompaniet I. 21.

Härmed får jag vördsamt enligt skrivelse av den 4 dennes medela. Själv var jag icke närvarande vid samlingen till 1912 års regementsmöte, enär jag i stället för regementsmöte hade tjänstgjort under vintern samma år. Ryktet om olycksfallet Nihl hörde jag, enligt detta skulle Nihl för inställelse till samlingen hava anlänt till Emmaboda kvällen före samlingsdagen och der på flera ställen sökt få nattlogi, till sist gick han in i firman Nejtker

& Roséns handelsbod och frågade om logi, men blev avvisad även där, när han då kom från den ljusa lokalen och ut i mörkret hade han gått vilse och stupat ner i en gammal kanal (fast vattnet var redan då lett åt ett annat håll) der han hittades samlingsdagen, om han hittades före kompaniets avresa från Emmaboda eller senare på dagen vet jag icke, summan blir att Nihl förolyckats på grund av mörkret och obekantskap med lokala förhållanden; huruvida starka drycker kunde vara någon bidragande orsak vågar jag ej yttra mig i. Dock sades det att Nihl vid berörda tillfälle var berörd av starka drycker.

Angående svimningsanfall eller någon fysisk svaghet hos Nihl har jag mig icke bekant, tvärtom är min mening att Nihl var en kraftig karl och en karl som i regel tog hand om sig själv.

Kyhle den 8 Februari 1925.

C. Bergqvist
f. d. Dist. korpral.

Till Chefen för 8. kompaniet I. 21, Eksjö.

Till svar på ärade förfrågan angående soldat Nr 62 Nihl kan jag under-tecknad ej giva några som helst upplysningar, enär jag var sjukpermitterad från regementsmötet år 1912 och ej var närvarande i Emmaboda inryckningsdagen.

Krusamåla Yxnanäs d. $\frac{9}{2}$ 1925.

S. J. Kronholm
f. d. soldat.

Till Regimentsexpeditionen vid Kungl. Kalmar regemente.

Härjämte får jag översända avskrift av det polisprotokoll, som på sin tid hölls av dåvarande landsfiskalen i Vissefjärda distrikt med anledning av soldaten Frans August Nihls timade död.

Torsås i Vissefjärda distrikts landsfiskalskontor den 1 mars 1925.

K. v. Segebaden.

Protokoll, hållet vid polisförhör i Emmaboda den 10, 11 och 12 sept. 1912.

Sedan f. arrendatorn C. W. Johansson i Emmaboda den 10 sept. på morgonen pr telefon anmält, att en mansperson funnits liggande död i ett mindre vattendrag i närheten av f. stationskarlen O. Anderssons i Emmaboda fastighet, en bit från allmänna vägen, inställde jag mig genast å stället, i närvaro av fjärdingsmännen C. J. Petersson och J. E. Petersson samt Frans Hall, W. Hall m. fl.

Liket befanns liggande i diket, med strömmen räknat, med huvudet något på sned åt vänster, iklädt infanteriuniform, men att mössan saknades och att kappan hittades ett stycke därifrån, i diket, vilket är omkring 3 meter djupt med delvis av sten lagda kanter samt i botten $\frac{1}{2}$ meter brett, men ej djupare vatten än att detta knappt gick över liket. I den dödes kläder fanns en börs med inneliggande 19 kr. 69 öre, en truppbiljett från Hensmåla till Emmaboda, ett kvitto å ett kolly samt betyg, läkarerecept m. m. för soldaten Frans August Nihl från Weramåla, Södra Sandsjö socken; och igenkändes den döde av tillstädeskomna personer vara bemälda Nihl, som samma dag avgått till regementsövning å Hultsfred.

Det antecknades att den i Nihls kläder förvarade klockan, som visade 20 minuter i åtta, fortfarande gick samt att en kappsäck av trä låg vid sidan om den döde, tom.

Vid företagen besiktning å den döda kroppen förefunnos, utom några mindre skråmor å pannan, sår i vänstra tinningtrakten, vilka han dock kunnat erhålla i fallet mot i diketets botten befintliga skarpa jordfasta stenar.

Förhör hava anställts med följande personer:

1) *C. W. Johansson* förklarade, att han på morgonen den 10, vid $\frac{1}{2}$ 8-tiden i närheten av f. stationskarlen O. Anderssons trädgård, från det där utanför varande vattendraget hört vattnet forsa fram på något ovanligt sätt, att han därför gått för att efterse orsaken och då funnit den döde där, såsom sagts, att hustrun *Hilda Andersson* i detsamma även kommit tillstädes samt att *Johansson* omedelbart underrättat om olyckan.

2) *Hilda Andersson* vitsordade att hon av *C. W. Johansson* tillkallats och funnit den döde ligga i diket.

3) *Stationskarlen C. W. Blomdahl* uppgav, att han den 9 sett bemälda person komma till Emmaboda med 9.33-tåget från Wäxjö, på kvällen, och att han då varit något drucken, att *Blomdahl* emellertid icke iakttagit var han tagit vägen eller sedan observerat honom förrän vid $\frac{1}{2}$ 11-tiden, då han kommit gående bort mot lokomotivstallet; tilläggande *Blomdahl*, att handlanden *Neikters* biträde *W. Sjöström*, som då befunnit sig i närheten, nämnt något om att man borde bereda mannen någon plats att ligga, vilket *Blomdahl* ej ansett behöfligt då, alldenstund han ej var nämnvärt berusad.

4) *Ynglingen Gunnar Eriksson* sade sig vid $\frac{1}{2}$ 11-tiden ifrågakomma kväll hava hört någon gå omkring i närheten av *Neikters* hus, vid marknadsplatsen, att *Eriksson* till följd av mörkret ej kunnat se någon, men, då han hört prat, hade han strax fått den uppfattningen att det varit mera än en. Då *Eriksson* sedermera iakttagit en man komma från det håll, därifrån prattet hörts och gå in i *Neikters* förstuga, hade *Eriksson* förstått att detta var samma person och att han varit ensam, att *Eriksson* också sett honom ligga där med en kappsäck under huvudet och en kapp över sig samt att *Eriksson* även hört mannen, innan han gått in i förstugan, sönderslå en butelj på trappan.

5) *W. Sjöström* förklarade, att han efter att hava lagt sig, vid $\frac{1}{2}$ 11-tiden på kvällen, den 9 från sitt rum å tredje våningen i *Neikters* hus hört något klirrande ljud, såsom av glas, utanför, att han med anledning därav stigit upp, klätt sig och gått ned och då funnit en uniformerad man, den nu döde, ligga inne i förstugan, med en kappsäck, som syntes tom, under huvudet och en kapp över sig, att, sedan *Sjöström* underrättat härom och *Sjöströms* kamrat *K. Eriksson* i detsamma jämväl kommit tillstädes, hade personen, efter att hava upplyst om vem han var samt anhållit att få ligga där, tillsagts att avlägsna sig, vilket han självant gjort, att *Eriksson* öppnat dörren för personen, vilken uppenbarligen varit något berusad, varpå de följt efter bort mot stationen samt att *Sjöström* sedan ej sett honom; och tilllade *Sjöström*, att det klirrande ljudet härlett sig från en butelj, som sönderslagits.

6) *Jungfrun Astrid Fransson* sade, att hon och *Sigrid Sandberg*, båda i tjänst hos *Axel Neikter*, vid angivna tiden av *Sjöström* uppmärksamgjorts på att det låg en person i förstugan, att de därför gått ned och funnit en uniformerad man ligga där, såsom *Sjöström* uppgivit, att hon hört *Sjöström* samtala med mannen, men att hon nästan genast gått därifrån och sålunda ej sett när han gått.

7) *Jungfrun Sigrid Sandberg* berättade i huvudsaklig överensstämmelse med *Astrid Fransson*.

8) *K. Eriksson* berättade, att han av *Sjöström* underrättats och kommit tillstädes först efter *Astrid Fransson* och *Sigrid Sandberg* samt att han i övrigt hade samma uppgifter som *Sjöström*.

9) *Veterinären A. Modéer* uppgav, att han, som varit på besök hos *Axel Neikter*, från andra våningen hört *Sjöström* i förstugan å nedre botten tala till någon där samt att *Modéer*, som omedelbart därefter gått, på planen utanför iakttagit en person avlägsna sig emot stationen samt att *Sjöström* och *K. Eriksson* följt strax efter, att *Modéer* emellertid vid stationen sett att personen, vilken uppenbarligen var något berusad, bar uniform.

På särskild förfrågan sade *Modéer*, att något bråk eller oväsen ej hörts.

Såvitt upplysningar hittills kunnat erhållas har *Nihl* under aftonen och natten mellan den 9 och 10 icke varit tillsammans med personer här på platsen, utom möjligen kamrater, vilka den 10 avgått till regementsövning å *Hultsfred*.

Av den hållna undersökningen synes allt tyda på, att *Nihl* omkommit genom olyckshändelse, men, då det däremot ej kunnat utrönas huru länge *Nihl*, som tydligen varit något berusad, legat i diket, kan ej avgöras, om olyckshändelsen, om sådan föreligger, inträffat enbart till följd av för mycket förtärda spritdrycker eller om detta ens varit en bidragande orsak därtill.

Det antecknades, att en mössa och en borste m. m., som tydligen tillhört *Nihl*, efteråt upphittats.

In fidem.

M. Köhler.